

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Commentariorvm, Ac Dispvationvm, In Tertiam Partem Divi Thomae. Tomi Qvinque

Qui Est Primvs De Sacramentis: In Qvo Ea Continentvr, Qvæ Post
Præfationem Indicantvr

Suárez, Francisco

[Köln], 1619

1 An totus Christus sit in qualibet parte.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-93807](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-93807)

singulis partibus. Quod quidem non est omnino simile, quia multiplicatio huiusmodi imaginum accidit in speculo fracto propter diversas reflexiones ad diversas partes speculi, hic autem non est nisi vna consecratio, propter quam corpus Christi est in hoc sacramento.

Ad primum ergo dicendum, quod numerus sequitur diuisionem. Et ideo, quamdiu quantitas manet indiuisa actu, neque substantia alius rei est pluries sub dimensionibus propriis, neque corpus Christi sub dimensionibus panis. Et per consequens, neque infinities, sed toties, in quot partes diuiditur.

Ad secundum dicendum, quod illa determinata distantia partium in corpore organico, fundatur super quantitate dimensionum ipsius: ipsa autem natura substantia procedit etiam quantitatem dimensionum. Et ideo, quia conuersio substantia panis directe terminatur ad substantiam corporis Christi, secundum cuius modum proprie et directe est in hoc sacramento corpus Christi, talis distantia partium est quidem in ipso corpore Christi vero, sed non secundum hanc distantiam comparatur ad hoc sacramentum, sed secundum modum sue substantia, si ut dictum est.*

In corp. art.

Ad tertium dicendum, quod ratio illa procedit de natura corporis, quam habet secundum quantitatem dimensionum.

In corp. & ar. 1. huius q.

Dictum est autem, quod corpus Christi comparatur ad hoc sacramentum, non ratione quantitatis dimensionum, sed ratione sue substantia, sicut dictum est.*

In corp. art.

De materia huius articuli multa dicta sunt in superioribus disput. 48. vbi precipue tractauimus omnia, quæ in solutionibus argumentorum tangit D. Thom. cetera exponemus disput. sequente.

DISPUTATIO LII.

De his, quæ sunt sub singulis partibus specierum panis, & vini.

Disputat. 14. de Eucharistia.

iximus, totum Christum esse sub singulis speciebus panis & vini: quia vero ipsæ species extensæ sunt, partes habent; ideo necesse est, vt de ipsis etiam dicamus: quia vero hæ partes specierum esse possunt, vel diuisæ, vt sunt partes hostiæ post fractionem, vel continuæ, vel ante fractionem, quando aliquo indiuisibili termino copulantur, ideo dicemus prius de partibus diuisis, quia in eis res est clara: deinde de continuis: ac tandem de ipsis indiuisibilibus terminis quantitatis.

SECTIO I.

An totus Christus sit sub singulis partibus specierum; post earum diuisionem.

Hæc quæstio videri potest superflua suppositis his, quæ in præcedente disputatione dicta sunt: ostendimus enim, totum Christum esse sub singulis speciebus sacramentalibus panis, & vini: quod de singulis indiuiduis harum specierum necessario intelligendum est: quia nec Christus esse potest sub speciebus in communi seu abstracte sumptis; neque est maior ratio de vno earum indiuiduo, quam de alio: est ergo sub omnibus: sed hoc ipso, quod partes specierum sunt actu diuisæ, iam non sunt partes; sed tot sunt indiuidua, quot per diuisionem resultant: ergo nullus est locus quæstioni propositæ: constat enim ex superiori resolutione ita debere esse Christum sub his partibus diuisis: quemadmodum est sub singulis indiuiduis specierum sacramentalium.

Vt ergo quæstionis ratio & difficultas aperiatur, aduertendum est, tribus modis accidere posse, species sacramentales panis & vini esse actu diuisas: primo

ante consecrationem & in consecratione ipsa, ita vt distinctis etiam consecrationibus, seu verborum prolationibus consecrata fuerint, quomodo sunt distinctæ duæ hostiæ in distinctis sacrificijs consecrata; & de his potissimum intelligitur doctrina tradita in præcedente disputatione, & de eis maxime procedit ratio dubitandi hæc facta. Et accedit alia, quod per quamlibet formam totum Christi corpus, vel sanguis indicatur.

Secundo modo contingit, species esse actu diuisas ante consecrationem, atque etiam, dum consecrantur, in ipsa tamen consecratione vnicæ forma consecrari, vt, quando Sacerdos vnicæ verborum prolatione plures hostiæ, vel plures calices consecrat; & de his potest iam esse nonnulla maior dubitandi ratio: quia in hoc casu magis videntur hæ species partes vnius sacramenti, quam in priori, nam licet, ea consideratione, qua in superioribus dicebamus, totum Eucharistiæ sacramentum esse vnum tantum, possunt qualibet hostiæ actu diuisæ, & seorsum consecrata dici partes vnius sacramenti, tamen secundum se singulæ species illarum sunt integra & totales, quantum in præsentia materia esse possunt: at vero in hoc posteriori casu magis videntur partes vnius sacramenti, quia vnicæ forma informantur. Vnde etiam fit, vt per eam formam semel tantum indicetur, seu significetur totus CHRISTVS, vt sub illis omnibus speciebus contentus: & ideo maior esse potest dubitandi ratio, an sub omnibus illis speciebus simul sumptis totus CHRISTVS simul actu contineatur, vel toties, quot sunt species actu diuisæ. Nihilominus in hoc etiam casu certissima est resolutio superior tradita: totum scilicet, CHRISTVM esse sub huiusmodi speciebus singulis, vt a fortiori constabit ex his, quæ in tertio puncto dicemus. Et declaratur breuiter: quia sub singulis speciebus actu diuisis est aliquid corporis CHRISTI: ergo est totus CHRISTVS: antecedens constat, quia illæ omnes species manent consecrata, vt de fide constat ex vlti Ecclesiæ, & ex factis Christi, quia vnicæ verborum prolatione totum consecrauit panem, quem discipulis distribuit, & vt supra diximus, prius panem ipsum in frusta diuisit, vel si prius consecrauit, & postea diuisit, à fortiori idem inferri potest, vt iam dicam: ergo sub omnibus illis speciebus sic consecratis non manet substantia panis, sed corpus CHRISTI. Consequentia vero probatur: tum ex dictis de præsentia sacramentali corporis Christi: quæ, natura sua, ita est indiuisibilis, vt ibi totum constituat, vbi partem; tum ex dictis de concomitantia, quia non potest corpus Christi esse in frusta diuisum, saltem propter incorruptibilitatem suam, & realem partium vniionem; tum denique quia non est maior ratio, cur vna pars corporis sit sub his speciebus, quam alia: est ergo totum corpus sub singulis. Neque contra hoc obstat ratio dubitandi posita, tum quia licet huiusmodi hostiæ, seu species distinctæ per eandem formam consecrentur, tamen quatenus discontinuæ sunt & panis sub eis existens erat quoddam totum; dici possunt integra quædam indiuidua specierum sacramentalium, saltem physice, & ideo necesse est, sub illis totum Christum contineri, tum etiam quia, licet verum sit, illas esse partes vnius sacramenti, hoc ipsum est, quod cõtendimus, adesse totum Christum in partibus actu diuisis. Neque etiam refert, quod per vnicam formam semel tantum in tota materia totus Christus designari videatur: quia ex vitalis forme manent singulæ hostiæ consecrata, & ideo de singulis tota forma verificatur, quia per totam illam, & per efficientiam eius cõsecrantur. Vnde fit, vt pronome, (hoc) quæuis totam illam materiam demonstret modum vnius cibi, tamen ex Christi institutione & debita ministri intentione non solum designet totam collectionem, sed etiam qualibet partem eius, ita vt illa sit, veluti indiuisibilis forma, tota in toto, & tota in sin-

in singulis partibus suo modo existens, & veritatem habens, vt magis ex sequentibus patebit.

Disputatio
in
quibus
partibus
Christi
manet
Christus

Tertio modo contingit, species esse actu diuisas solum post consecrationem, vt quando vna hostia continua, vel vnus calix prius consecratur, & postea frangitur seu distribuitur in plures; & tunc adhuc videtur esse maior dubitandi ratio; quia illa species ex vi prioris consecrationis non fuerunt species totales & integrae, & ideo ex principiis positus disputatione precedente non satis videtur colligi in singulis earum esse totum Christum. Nihilominus de fide etiam certum est, sub singulis partibus huiusmodi totum Christum contineri. Hoc enim sensu definit hanc veritatem Concil. Trid. sess. 13. can. 3. dicens, sub vnaquaque specie, & sub singulis cuiusque speciei partibus, separatione facta, totum Christum contineri: quod prius docuerat Conc. Flor. in decreto Eugenij, & habetur etiam in c. Singuli, quod hic citat D. Thom. in argumento: Sed contra ex Augustino, est autem Ambrosij, vel Hieronymi, vel incerti auctoris, vt in decreto Gregoriano notatur. Vbi alia decreta referuntur. cap. Qui manducat. cap. Vbi pars. vbi Hilarius Papa dicit, figuram huius mysterij praecessisse in Manna, de quo dicitur, Qui plus collegerat, non habuit amplius, neque qui minus parauerat, habuit minus: non enim est quantitas visibilis in hoc aestimanda mysterio, sed virtus sacramenti spiritualis. Vnde Basilijus in epistola ad Caesarem Patritiam, Idem est, inquit, virtute, siue vnam partem quis accipiat, siue plures. & Eusebius Emisenus, hom. 5. de Paschate. Eucharistia sancta perceptio non in quantitate, sed in virtute consistit: nam corpus, Sacerdote dispensante, tantum est in exiguo, quantum esse constat in toto. & alia congerit Canisius in Catechismo, tit. de Eucharist. §. 8. Ratio vero est, quia post huiusmodi diuisionem & separationem factam, aut Christus definit omnino esse sub illis partibus diuisis, aut pars corporis eius sub vna specie, & pars sub alia, aut totus Christus sub singulis: primum & secundum dici non possunt: ergo necessario dicendum est tertium. Probatur prima pars minoris, primo ex facto Christi iuxta probabilem opinionem asserentem, prius consecrante, postea fregisse; quod saltem in speciebus calicis, videtur omnino certum: non enim duodecim calices consecrauit: nec in eodem calice toties consecrationem repetiuit, sed vnica consecratione eam quantitatem vini in vno calice consecrauit, quae omnibus sufficeret, quibus propterea dixit, Accipite & diuidite inter vos: singuli ergo sumendo partem specierum reliquis partibus diuidebant; & tamen verum Christi sanguinem sumebant: ergo per diuisionem non amittunt species consecrationem, sed sub eis diuisis corpus & sanguis Christi manent. Hoc etiam confirmat vltus Ecclesia, nam in primis in Missa frangitur hostia, & nihilominus post fractionem quilibet pars consecrata manet: alioqui Sacerdos postea non acciperet corpus Christi, similiter solet frangi hostia ad communicandos fideles: reliquiae etiam, seu minima particulae, quae interdum ab hostia consecrata cadunt & separantur, magna veneratione seruantur, aut sumuntur, tanquam Christi corpus continentes. De qua re multa in superioribus ex antiqua traditione adduximus. Ratio denique est, quia, dum consecratur hostia integra, omnes eius partes etiam consecrantur: neque enim posset consecrari totum, non consecratis partibus integrantibus ipsium, vt per se constat: sed per solam diuisionem non amittunt partes consecrationem: tum, quia, si in initio ipsius consecrationis diuisio iam facta fuisset, non impediret, quo minus fieret omnium illarum consecratio: ergo nec postea impedire potest, quo minus consecraretur: tum etiam, si sub illis accidentibus esset substantia panis, licet fieret diuisio, sub singulis partibus diuisis consecraretur panis substantia: ergo etiam consecratur corpus Christi. Patet Franc. Suarez Tom. 3.

consequentia ex quodam principio supra posito, & probato, disp. 46. tãdiu corpus Christi sub speciebus consecratis manere, quam diu sub eisdem naturaliter posset substantia panis conseruari. Altera autem pars minoris facile probari potest ex dictis in secundo pũcto: quia, nec corpus Christi potest esse in partes diuisum, neque etiam posset reddi ratio, ob quam magis vna pars esset sub vna parte speciei, quam alia, quod euidentiùs constabit ex sectione sequente: hoc enim pendet ex his, quae ibi dicemus: ita enim manet Christus in partibus diuisis specierum: sicut antea erat in eisdem coniunctis.

Solum potest hic oriri dubium, si pars aliqua specierum tam minima separaretur, vt sub ea non posset naturaliter substantia panis & vini conseruari. Quae res pendet ex alia philosophica quaestione, an huiusmodi Entia naturalia homogenea terminentur ad minimum: nam, supposita opinione hoc affirmante, recte dicitur consequenter, sub tali particula non manere Christi corpus: neque hoc repugnat superioribus dictis: quia illa particula proprie non esset pars specierum panis: supponendo autem, vt fortasse verius est, non dari terminum minimum in huiusmodi rebus, Maior in 4. d. 11. q. 3. adhuc docet posse separari tam minimam particulam specierum, vt sub ea non possit conseruari corpus Christi, quamuis posset conseruari substantia panis; vt verbi gratia, si tam sit minima, vt nullo sensu percipi possit. Sed haec sententia est falsa, & praeter generalem doctrinam fidei, seu quaedam exceptio eius sine fundamento: nam illud de perceptione sensus, est valde per accidens: nam satis est, quod illa res sit per se, & natura sua sensibilis, vt dictum est supra disp. 43. sect. 7.

SECTIO II.

Verum sit totus Christus sub singulis partibus inter se continuis.

Prima opinio est, in vna hostia integra semel tantum esse totum Christum, & partibus hostiae non totum corpus, sed partes eius respondere. Tribuitur Alciodoro sententia libr. 4. Summa tract. 5. c. 4. sed excusari posset, quia solum dicit, ante fractionem per se esse Christum in toto, & non in partibus: post fractionem vero per se etiam esse sub singulis partibus diuisis. Hanc vero opinionem plane supponit Albertus in 4. d. 13. art. 11. non enim probat, ante diuisionem, non esse totum Christum sub singulis partibus specierum, sed id potius supponit; & rationem inquit, cur post diuisionem sit totus in singulis partibus; & non asserit aliam rationem, nisi quia ante diuisionem solum significatur CHRISTVS per species continuas per modum vnus cibi; & ideo semel tantum est sub illis, post diuisionem vero significatur vt plures cibi; & ideo oportet, vt pluries etiam sit sub talibus speciebus. Confirmari hoc potest, quia hoc satis est ad veritatem formae, & ad omnem doctrinam fidei: non enim sine causa Concilia supra citata addunt illam particulam, (separatione facta) & alioqui hoc modo sit hoc mysterium facilius, & intelligibilius: quia non cogimur dicere corpus quantum esse totum in toto, & totum in qualibet parte absque vlla extensione in ordine ad locum: quod in hoc mysterio est difficilimum intellectum.

Secunda sententia est, ante diuisionem esse Christum in toto, & totum in singulis partibus, quae tantam habent quantitatem, vt si separarentur à toto, posset in eis conseruari substantia panis, in illis vero partibus minimis semel tantum esse CHRISTVM totum in toto, & partem in parte minore minima separabili. Tribuitur Alex. Alenf. 4. p. q. 46. membr. 3. art. 5. & Bonauen. in 4. d. 10. artic. 1. q. 1. Gabr. lect. 80. in Can. dub. 4. in fine: qui dicunt, totum Christi corpus non esse infinities in hoc sacramento, sed in aliquo numero finito: quia minima, ex quibus constat